

С. ЧУГАЙ, О. ХВАЩЕВСЬКА
Педагогічні умови формування соціокультурної компетентності
майбутніх учителів музики та хореографії

УДК 378.015.31:7:008:37.011.3-051:78

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ТА ХОРЕОГРАФІЇ

Сергій Чугай

старший викладач

кафедри музики і хореографії

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

м. Слов'янськ, Україна

ORCID ID0000-0003-4294-888X

sergeichugay@gmail.com

Ольга Хващевська

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

теорії і практики початкової освіти

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

м. Слов'янськ, Україна

ORCID ID 0000-0002-3238-8244

bobr.san83@gmail.com

Анотація. У статті визначено педагогічні умови формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії. Обґрунтовано, що формування соціокультурної компетентності вчителів музики та хореографії є пріоритетним завданням закладів вищої освіти. Соціальне замовлення проявляється в об'єктивних тенденціях розвитку суспільства та в свідомому вираженні освітніх запитів. Констатовано, що професійному становленню здобувачів вищої освіти в галузі мистецтва сприяють педагогічні умови, необхідні для формування професійної компетентності майбутнього педагога. Підкреслено, що орієнтація на культуру в професійній підготовці зумовлює розширення джерел всебічного, гармонійного зростання особистості та підготовки студента до професійної діяльності. Зазначено, що викладання теоретичного матеріалу з мистецьких дисциплін у тісному поєднанні з художньо-естетичним вихованням позитивно впливає на формування знань, умінь, навичок як складових професійної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії, що для організації навчання активно поєднують традиційні методи викладання з використанням інноваційних технологій. Наголошено, що, саме шляхом вивчення музичних творів свого народу, його традицій, національної спадщини може відбуватись збагачення змістової лінії соціокультурної компетентності особистості майбутнього вчителя музики та хореографії.

Ключові слова: педагогічні умови; соціокультурна компетентність; соціокультурне середовище; національна спадщина; духовність; художньо-естетичне виховання, професійна підготовка, учитель музики та хореографії.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На сучасному етапі розвитку системи освіти в Україні перед закладами вищої освіти постають підвищені вимоги з боку суспільства, держави та самого життя. Сьогодні освітньої

політики нашої країни в системі вищої професійної освіти сформувало тенденцію до реалізації компетентнісного підходу у підготовці майбутніх фахівців. Особливої актуальності набуває проблема виховання особистості, здатної навчатися впродовж життя, діяти в змінних соціальних умовах відповідно до загальнолюдських цінностей, вміти досягати успіху в реалізації своїх здібностей і можливостей (Бутенко, 2020). В Україні відбуваються процеси, спрямовані на створення європейського суспільства, а відтак, і спільного європейського соціокультурного простору.

Професійний рівень підготовки майбутнього вчителя музики та хореографії, як фахівця освітньої мистецької галузі є одним з головних критеріїв роботи закладу вищої освіти, визначеним науково обґрунтованими навчальними програмами та планами. Рівень та якість підготовки фахівців залежить від того, як визначена закладом освіти сама модель фахівця, з урахуванням сучасних тенденцій фахової мистецької галузі, які нові форми і методи знайдено для підготовки майбутніх вчителів музики та хореографії до вирішення професійних і соціокультурних завдань, визначених соціальним замовленням суспільства.

Мистецтво – невичерпне джерело розвитку соціокультурної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії й формування готовності їх до педагогічної діяльності є одним із важливих завдань фахової підготовки. Цей процес передбачає: організувати опанування інноваційних технологій для рішення навчально-творчих завдань у процесі підготовки до професійної діяльності; аналізувати та творчо реалізувати навчальний матеріал з предмету в умовах аудиторної та самостійної роботи; стимулювати засвоєння творчих методів навчання. Практичний рівень підготовки вимагає наявності умінь проводити моніторинг розвитку особистісних якостей впродовж навчання (Беземчук, 2014).

Якості, якими має оволодіти здобувач вищої музично-хореографічної педагогічної освіти для майбутньої професійної діяльності повинні відповідати фаху. Майбутній спеціаліст має не лише володіти музичним інструментом чи будь-якими здібностями відповідно до фаху, але й володіти знаннями з питань народної культури, традицій, музики, знати й розуміти її в достатньому обсязі для пояснення, вміти зацікавити аудиторію, постійно збагачуватися новими знаннями.

Підготовка фахівця з музично-хореографічних дисциплін здійснюється на індивідуальних заняттях за розробленим викладачем планом, з урахуванням індивідуальних особливостей та рівнем музичних здібностей студента, тому забезпечення персоналізованого підходу до викладання є необхідною умовою у формуванні фахівця. Такими видами особистого спілкування викладача зі

студентом, як індивідуальні консультації, робота над вивченням музичних партій, постановка голосу, артикуляційного апарату, сценічної майстерності, а також індивідуальна робота в ансамблі здійснюється принцип індивідуального підходу до кожного здобувача вищої освіти в процесі навчання. Це позитивно впливає на засвоєння знань зі спеціальності та формування професійної компетентності.

У нормативних документах, що обумовлюють засади діяльності освітніх організацій, велика увага приділяється загальнокультурному розвитку особистості. Особистість, у своїй діяльності, вчинках, думках, переживаннях є суб'єктом культури. Її духовна та емоційна складові, насамперед, базуються на загальнолюдських цінностях, досвіді діяльності, спілкування та світосприйняття. Орієнтація на культуру в професійній підготовці завжди зумовлює розширення джерел всебічного, гармонійного зростання особистості. Соціальне замовлення проявляється в об'єктивних тенденціях розвитку суспільства, самих громадян та в свідомому вираженні освітніх запитів. Адже кожна особистість – це відображення культури свого народу, її носій, виробник і, саме, споживач культурних цінностей. Тому розвиток музичних здібностей, як необхідної складової професійної компетентності, відбувається у тісному взаємозв'язку із художньо-естетичним вихованням. Критеріями вектору освіти на культуру, її гуманізації та демократизації є відношення суспільства до культури своєї країни. Культура є основою для постановки і вирішення особистісних завдань, саме культура задає систему ціннісних орієнтацій, що регулюють індивідуальну та соціальну поведінку особистості. Для сучасної особистості є необхідним освоєння такого досвіду.

Особливої уваги потребує та постає однією з найактуальніших в сучасній освіті проблема соціокультурної компетентності як ціннісного аспекту життєдіяльності особистості. Соціокультурна компетентність визначається одним із важливих показників готовності особистості до професійної міжкультурної взаємодії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню формування професійної готовності майбутнього вчителів до педагогічної діяльності присвячені роботи Л. Вовк, А. Міщенко, В. Семіченко, О. Мороз, Н. Кузьміної, І. Підласого, В. Сластьоніна. У наукових працях Л. Гаврілової, А. Козир, Л. Масол, Т. Пляченко, А. Растригіной, Р. Савченко, Т. Скорик, В. Федоришина, І. Полубояриної висвітлено концептуальні положення щодо професійної компетентності саме вчителів музики.

Сутність феномена соціокультурної компетентності є предметом наукових досліджень (Н. Білоцерківська, Р. Гришкова, І. Зарубінська, Ю. Захарчишина,

Ю. Лісова, Н. Самойленко та ін.), оскільки дана компетентність є однією з найголовніших у професійному становленні висококваліфікованого фахівця з мистецьких дисциплін. Тому явище соціокультурної компетентності, як обов'язкової складової процесу навчання, викликає значний інтерес для досліджень. Саме, соціокультурна компетентність дає можливість молодому спеціалісту знаходити шляхи вирішення найрізноманітніших питань, що можуть виникнути в процесі його професійної культурної діяльності.

А дослідження (Л. Власенко, І. Воробйова, І. Закір'янова, О. Коломінова, Ю. Лебеденко, Г. Фуклева, С. Шехавцова та ін.) висвітлюють суть, зміст та ознаки соціокультурного феномену, як соціально-культурної системи, як складне динамічне утворення, що має соціальну природу і відображає соціальні відносини та стосунки, які спрямовані на створення, засвоєння, збереження ціннісних уявлень та забезпечують взаєморозуміння людей у різних соціальних ситуаціях.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета даної статті – розкрити педагогічні умови формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів музики та хореографії.

Результати дослідження. Сучасні дослідження науковців розглядають соціокультурну компетентність як якісну характеристику особистості, важливим чинником розвитку якої є соціалізація її в сучасному суспільстві, її самовизначення та самореалізація, тобто усвідомлювати себе в суспільстві і суспільство в собі. Становлення особистості в суспільстві базується на засвоєнні змісту соціальних і культурних сфер життя та придбанні ціннісних орієнтацій. Це знання світової та національної культури та культурних цінностей, дбайливе ставлення до рідної мови та поважне ставлення до інших мов; здатність до життєтворчості в соціумі організовувати власну діяльність у соціальному середовищі за морально-етичними принципами (Процюк, 2016).

Процес виховання та підготовки фахівців має бути організований і побудований таким чином, щоб теоретичні знання і застосування їх на практиці поєднувалися зі змістом навчальних дисциплін та відповідали профілю педагогічної діяльності, ураховували наукові досягнення в підготовці педагогів. Саме інтеграція всіх зазначених компонентів сприяє формуванню професійної компетентності майбутнього педагога-музиканта. Фахова сформованість майбутнього вчителя музики та хореографії, насамперед, передбачає підготовку студента до професійної діяльності.

Сприятливою умовою для становлення особистості студента є доречний освітній простір, в якому актуалізується соціокультурне середовище для формування соціокультурної компетентності. Педагогічне середовище має бути

сприятливим для розвитку творчих здібностей та професійної майстерності майбутнього вчителя музики та хореографії. Створення відповідного освітнього простору для навчальної та творчої діяльності здобувача вищої освіти сприяє забезпеченню найбільш якісної фахової підготовки, практичної діяльності, концертної діяльності. Можливість студентів взяти участь у музичних та хореографічних гуртках, виступах та концертах допоможе їм отримати необхідний досвід у виконавській практиці та організації творчих заходів, розвинути їх соціальні та комунікативні навички. Наявність у закладі вищої освіти сучасного інформаційного обладнання, достатньої кількості музичних інструментів для індивідуальних занять, тобто, середовища, в якому формування особистості проходить з урахуванням конкретних культурних умов життєдіяльності людини.

Процес підготовки майбутнього вчителя музики та хореографії покликаний сформувати всі рівні продуктивної педагогічної діяльності, що дає змогу системно керувати мистецькою активністю, художньо-творчими здібностями та естетичною поведінкою студентів (Пляченко, 2012).

Закладу вищої освіти для підготовки майбутнього компетентного педагога з мистецьких дисциплін необхідно: забезпечення якості музичної освіти та художньо-естетичного виховання, що потребує науково обґрунтованих програм; введення спецкурсів за вибором закладу вищої освіти та студентів; використання новітніх методик викладання; моніторингу якості мистецької освіти. Використання інноваційних методів та технологій навчання означає використання сучасних підходів у викладанні навчального матеріалу, таких як відео-уроки, інтерактивні вправи, віртуальні екскурсії, спеціалізовані музичні програми, використання комп'ютерних програм для аранжування музики, відео та аудіо записів, зйомки музичних кліпів. Застосування викладачем цих методів допоможе підвищити інтерес студентів до навчання та розвинути їх музичний досвід. Здобувачу мистецької освіти обов'язково потрібні знання з таких предметів, як історія, література, мистецтво тощо. Інтегративний підхід в музичній освіті розкриває взаємодію музики з іншими аспектами культури та історії. Музичні здібності майбутнього педагога вдосконалюються в процесі практичної діяльності. Задача закладу вищої освіти надати студенту можливість отримати якнайбільше практичних навичок роботи в різних навчальних закладах, що надасть змогу майбутньому педагогу придбати додатковий досвід щодо викладання музики та хореографії, організації мистецьких заходів, співпраці з батьками та іншими педагогами ще до закінчення навчання у закладі вищої освіти.

Музичні здібності та педагогічні якості особистості вдосконалюються через практичні заняття, теоретичні лекції та семінари, а також самостійну роботу з музичним матеріалом. У процесі конструктивного спілкування з викладачем, концертмейстером, партнерами по виконавській діяльності, за умови психологічно комфортної атмосфери взаємодії поєднується раціональне та емоційне сприйняття інформації. Викладання теоретичного матеріалу з мистецьких дисциплін у тісному поєднанні з художньо-естетичним вихованням позитивно впливає на формування знань, умінь, навичок як складових професійної компетентності майбутніх учителів (Світайло, 2017).

Різноманітність доцільних засобів викладання є суттєвою умовою для якісної підготовки вчителя музики та хореографії, формування його мистецьких навичок та знань про різні стилі музики, музичні інструменти, музичні терміни, а також, поняття та розуміння музичної етики. Виконавські уміння вдосконалюються через музичну діяльність: особисту інтерпретацію музичного твору; вокальні навички (дихання, інтонація, тембр); мовленнєва техніка (дикція, інтонація, артикуляція); невербальні техніки (міміка, жестикулювання, пантоміма). Навчання дисциплінам з мистецтва безпосередньо пов'язане із творчими аспектами музичної діяльності: артистизмом, вмінням імпровізувати, що сприяє розвитку уяви і фантазії, як необхідних складових якостей майбутнього вчителя мистецтва. Саме шляхом вивчення музичних творів свого народу, його традицій, національної спадщини може відбуватись збагачення змістової лінії соціокультурної компетентності особистості майбутнього вчителя музики та хореографії.

Компетентність учителя мистецтва визначається як комплекс педагогічних знань, умінь, навичок, музичних здібностей та якостей особистості і являє собою готовність до творчої педагогічної діяльності. Необхідними складовими професійної компетентності майбутнього вчителя музики та хореографії є: володіння навичками гри на музичних інструментах, володіння методикою музично-мистецьких дисциплін, наявність співочого голосу, вміння керувати хоровим, вокальним та хореографічним колективом, музичні та акторські здібності, а також музичний смак (Полубоярина, 2008).

Під час навчання у закладі вищої освіти студент повинен: засвоїти знання з теоретичних та практичних дисциплін; досягнути виконавських умінь і навичок; навчитись розуміти зміст, форму і стиль музичного твору; оволодіти музично-історичними знаннями та методами організації музично-пізнавальної діяльності; набути естетичну сутність музичного мистецтва (Соляр, 2018).

Проблему формування загальнокультурної складової соціокультурної компетентності студентів ЗВО, а саме майбутніх учителів музики висвітлює Л.

Гаврілова. Вона вважає, що, враховуючи специфіку майбутньої професії, у цьому процесі пріоритетну роль має відігравати вітчизняне музичне мистецтво, яке активно впливає на усвідомлення особливостей української національної культури, опанування культурно-історичних і мистецьких цінностей свого народу, що серед цінностей вітчизняної музики особливе місце посідає духовна музична спадщина. Українська духовна музика як складова світової культури й частина християнського світосприймання містить багато загальнолюдських цінностей і має увійти до системи формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів музики (Гаврілова, 2013).

Також, науковиця визначає, що студенти – майбутні вчителі повинні мати загальні уявлення про духовно-релігійну культуру свого народу, вміти орієнтуватися в її образах, сюжетах, символах, вони мають усвідомлено сприймати твори духовної музики, що стане основою їхнього подальшого саморозвитку й самоосвіти (Гаврілова, 2013).

Формування особистості проходить з урахуванням конкретних культурних умов життєдіяльності людини її ціннісного ставлення до культури свого народу та світової національної духовної культури. Це вимагає організації виховного середовища, як сукупності соціально-ціннісних умов, що впливають саме на особистісний розвиток. Тому важливо створювати такий культурний простір на території університету, який зможе ефективно впливати на формування культури студента та сприяти розвитку його соціокультурної компетентності. Це можна забезпечити через розвиток мистецького середовища, наявність сучасного обладнання та методичної літератури, проведення майстер-класів, семінарів, конференцій та інших навчальних заходів, в яких формуються моральні якості особистості.

Професійна підготовка вчителя музики та хореографії потребує встановлення педагогічних умов, які сприяють якісному формуванню його соціокультурної компетентності. Слід зазначити, що значну роль в цьому відіграє соціалізація особистості, а також інтеграція в освітній процес знання культури, її сутності, цілей, завдань і норм з точки зору суспільно значущих ціннісних орієнтацій, набутих в процесі навчання за фаховою спеціальністю. Засвоєння студентом достатнього рівня теоретичних знань в мистецькій галузі, теорії та історії музики, музичної композиції, музичної педагогіки, музичної етики та естетики є важливим аспектом в його подальшій професійній діяльності.

У педагогічному закладі вищої освіти однією з необхідних складових, які дають можливість ефективно побудувати процес фахової підготовки майбутніх учителів музики та хореографії й формування у них соціокультурної компетентності є низка необхідних педагогічних умов, тобто, необхідних

обставин, які роблять можливим здійснення поставлених перед викладачем задач та забезпечують їх повноцінну реалізацію. Аналіз науково-педагогічних досліджень дав можливість виокремити комплекс педагогічних умов, що сприятимуть якісній професійній підготовці майбутнього вчителя музики та хореографії й формуванню його соціокультурної компетентності:

1. *Формування якісних теоретичних знань.* Навчання має бути орієнтоване на розвиток компетентностей у галузі теорії музики, історії музики, музичної композиції, музичної педагогіки, музичної етики та естетики.

2. *Розвиток мистецьких навичок та знань.* Суттєвою умовою для якісної підготовки вчителя музики та хореографії є формування музичних навичок та знань. Це може бути досягнуто через практичні заняття, теоретичні лекції та семінари, а також самостійну роботу з музичним матеріалом.

3. *Формування духовної культури та музичної етики.* Педагоги повинні давати здобувачам вищої освіти знання про різні стилі музики, музичні інструменти, музичні терміни тощо. А також, студенти повинні мати знання про музичну етику та розуміти важливість поваги до музичних витворів.

4. *Створення сприятливого соціокультурного середовища.* Таке середовище має бути сприятливим для розвитку творчих здібностей та професійної майстерності майбутнього вчителя музики та хореографії. Це можна забезпечити через розвиток мистецького середовища, наявність сучасного обладнання та методичної літератури, проведення майстер-класів, семінарів, конференцій та інших навчальних заходів.

5. *Практична підготовка.* Потрібно залишити вчителю мистецтва можливість отримати практичний досвід роботи в закладах загальної середньої освіти та інших навчальних закладах. Під час такого навчання майбутній вчитель музики та хореографії отримує додаткові знання і навички щодо викладання мистецтва, організації мистецьких заходів, співпраці з батьками та іншими педагогами.

6. *Інноваційні методи та технології навчання.* Вчителі мистецтва повинні знати про сучасні підходи та технології навчання, такі як відеоуроки, інтерактивні вправи, віртуальні екскурсії, спеціалізовані музичні програми тощо. Вміти застосовувати комп'ютерні програми для аранжування музики, відео та аудіозаписів, онлайн-ресурсів для навчання та ін.

7. *Персоналізований підхід.* Кожен студент має свої індивідуальні особливості та потреби, і тому необхідно забезпечити персоналізований підхід до кожного здобувача. Це може включати індивідуальні консультації, роботу з педагогами та викладачами, а також індивідуальну роботу в групах за спільними інтересами.

8. *Інтегрований підхід до викладання.* Мистецька освіта повинна бути пов'язана з іншими предметами, такими як історія, література тощо. Це допоможе студентам зрозуміти, як музика взаємодіє з іншими аспектами культури та історії.

9. *Організація творчої майстерні та концертних виступів.* Студенти мають можливість брати участь у музичних та хореографічних ансамблях, гуртках, колективах, виступах та концертах. Це допоможе їм отримати досвід у виконанні та організації мистецьких заходів, розвинути їх соціальні та комунікативні навички.

Зазначимо, що для ефективного засвоєння навчального матеріалу та комфортної творчої співпраці студента з викладачем слід додати: особисту фахову майстерність викладача, його знання новітніх технологій викладання та вміння використовувати їх у педагогічній діяльності; компетентність у питаннях історії, літератури, мистецтва; вміння спрямовувати власний музичний потенціал на формування виховання культури особистості, що дозволить забезпечити якісну професійну підготовку майбутнього вчителя музики та хореографії та сприятиме підвищенню ефективності навчання.

При викладанні дисциплін професійного спрямування для формування у повному обсязі соціокультурної компетентності студентів науковці пропонують створення таких педагогічних умов: розробка і впровадження комплексної програми підготовки майбутнього вчителя музики та хореографії, яка включає не тільки теоретичні знання, але й практичну діяльність, співпрацю з колегами, підготовку до проведення концертів та інших мистецьких заходів.

Отже, нині українська освіта орієнтована на розвиток особистісних та професійних якостей майбутнього вчителя, що має здатність реалізувати себе в реальному світі. Пріоритетності набувають спільні європейські освітня, мовна та культурна сфери. Разом із цим, зростає запит у висококваліфікованих фахівцях, здатних стати конкурентоспроможними, різнобічно розвиненими особистостями, які володітимуть соціокультурною компетентністю, тобто навичками толерантного ставлення до культур та стилів життя народів різних країн, поважання їх мови, шанобливого ставлення до їх історії, звичаїв, традицій, національних цінностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беземчук, Л. (2014). Структура підготовки майбутнього викладача музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах ВНЗ. *Молодь і ринок*, 10 (117), 66–69.
2. Бутенко, С. (2020). *Форми, методи та прийоми превентивного виховання дітей та молоді. Роль інновацій в трансформації образу сучасної науки : Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, (м. Київ, 23–24 грудня 2020 р.).* Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти».

3. Гаврілова, Л. (2013). Використання електронного посібника «Українська духовна музика» у формуванні соціокультурної компетентності студентів педагогічних вишів. *Наукові записки. Серія: Психолого-педагогічні науки*, 2, 123-129.

4. Пляченко, Т. (2012). Компетентнісна модель у структурі фахової підготовки майбутнього вчителя музики. *Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір : матеріали. Міжнар. наук.-практ. конференції*. Взято з http://elibrary.kubg.edu.ua/570/1/T_Plyachenko_Kompetentnisna%20model.pdf.

5. Полубоярина, І. (2008). *Формування професійної компетентності майбутніх учителів музики в педагогічному коледжі*. (Дис. канд. пед. наук). Житомирський державний університет імені Івана Франка, Житомир.

6. Процюк, І. (2016). Формування соціокультурної компетентності особистості в науковій літературі. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка: Педагогічні науки*, 3 (85). 108–114.

7. Світайло, С. (2017). Формування фахової компетентності майбутніх учителів музики у процесі диригентсько-хорової підготовки. *Наукові записки. Педагогічні науки*, 136, 222–229. DOI: <https://doi.org/10.31392/167949>

8. Соляр, Л. (2018). *Формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва*. (Дис. канд. пед. наук). Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка, Івано-Франківськ.

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF SOCIOCULTURAL COMPETENCE OF FUTURE MUSIC AND CHOREOGRAPHY TEACHERS

Serhii Chuhai

Senior Lecturer of Music and Choreography Department,
SHEE “Donbas State Pedagogical University”

Sloviansk, Donetsk region, Ukraine

ORCID ID 0000-0003-4294-888X

sergeichugay@gmail.com

Olha Khvashchevska

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Primary
Education Theory and Practice Department

SHEE “Donbas State Pedagogical University”

Sloviansk, Donetsk region, Ukraine

ORCID ID 0000-0002-3238-8244

bobr.san83@gmail.com

Abstract. The article defines pedagogical conditions for the formation of sociocultural competence of future music and choreography teachers. It is substantiated that the formation of socio-cultural competence of music teachers is a priority task of higher education institutions. Social order is manifested in the objective trends of the development of society and in the conscious expression of educational requests. It was established that the professional development of students of higher education in the field of art is facilitated by the pedagogical conditions necessary for the formation of professional competence of the future teacher.

It is emphasized that the focus on culture in professional training leads to the expansion of sources of comprehensive, harmonious growth of the personality and preparation of the student for

professional activities. It is noted that the teaching of theoretical material from artistic disciplines in close combination with artistic and aesthetic education has a positive effect on the formation of knowledge, abilities, and skills as components of the professional competence of future music teachers, who actively combine traditional teaching methods with the use of innovative technologies for the organization of training. It is emphasized that it is through the study of the musical works of one's people, its traditions, and national heritage that enrichment of the content line of the sociocultural competence of the personality of the future music and choreography teacher can occur.

Key words: pedagogical conditions; socio-cultural competence; socio-cultural environment; national heritage; spirituality; artistic and aesthetic education; music and choreography teacher; professional training.

REFERENCES

1. Bezemchuk, L. (2014). Struktura pidhotovky maibutnoho vykladacha muzychnoho mystetstva do profesiinoi diialnosti v umovakh VNZ [The structure of training the future music art teacher to professional activity in the conditions of high educational institution]. *Molod i rynek – Youth & market*, 10 (117), 66–69. [in Ukrainian].
2. Butenko, S. (2020). Formy, metody ta pryomy preventyvnoho vykhovannia ditei ta molodi [Forms, methods and practices for preventive education for children and youth.]. *The role of innovations in the transformation of the image of modern science: Proceeding from IV International scientific and practical conference, (Kyiv, December 23–24, 2020.)*. Kyiv: HO «Instytut innovatsiinoi osvity». [in Ukrainian].
3. Havrilova, L. (2013). Vykorystannia elektronnoho posibnyka “Ukrainska dukhovna muzyka” u formuvanni sotsiokulturnoi kompetentnosti studentiv pedahohichnykh vyshiv [The use of the electronic manual “Ukrainian spiritual music” in the formation of socio-cultural competence of students of pedagogical universities]. *Naukovi zapysky. Serii: Psykholoho-pedahohichni nauky – Proceedings. Series: Psychological and pedagogical sciences*, 2, 123–129. [in Ukrainian].
4. Pliachenko, T. (2012). Kompetentnisna model u strukturi fakhovoi pidhotovky maibutnoho vchytelia muzyky [Competency model in the structure of professional training of the future music teacher]. *Modern strategies of university education: qualitative dimension: Proceeding from International scientific and practical conference*. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/570/1/T_Plyachenko_Kompetentnisna%20model.pdf. [in Ukrainian].
5. Poluboiaryna, I. (2008). *Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzyky v pedahohichnomu koledzhi [Formation of professional competence of future music teachers in the pedagogical college]*. PhD Dissertation. Zhytomyr. [in Ukrainian].
6. Protsiuk, I. (2016). Formuvannia sotsiokulturnoi kompetentnosti osobystosti v naukovi literaturi [The formation of personality’s sociocultural competence in the scientific literature]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka: Pedahohichni nauky – Zhytomyr Ivan Franko State University Journal: Pedagogical Sciences*, 3 (85). 108–114. [in Ukrainian].
7. Svitailo, S. (2017). Formuvannia fakhovoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzyky u protsesi dyryhentsko-khorovoi pidhotovky [Formation of professional competence of future music teachers in the process of conducting and choral training]. *Naukovi zapysky. Pedahohichni nauky – Proceedings. Pedagogical sciences*, 136, 222–229. DOI: <https://doi.org/10.31392/167949>. [in Ukrainian].
8. Soliar, L. (2018). *Formuvannia etnokulturnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva [Formation of ethnocultural competence of future music teachers]*. PhD Dissertation. Ivano-Frankivsk. [in Ukrainian].

Матеріали надійшли до редакції
21.04.2023 р.